

גבולות היחידה: ספר שמואל א' פרק י', פס' י"ז-כ"ז**נושא היחידה: המלכת שאול במצפה****מספר שיעורים: 1****כתבה: יעל גרוסברג****כללי:**

המלכת שאול במצפה במעמד כל העם, הנעשית ע"י גורל. לאחר קריאת שמו של שאול, אין מוצאים אותו, משום שהתחבא מתוך ענוותנותו. לאחר ההמלכה, ישנה קבוצת אנשים ההולכת עם שאול, ולעומת זאת, ישנה קבוצת אנשים המזלזלת בו.

פתיחה:

המורה ירים כתר וישאל את התלמידים:

מיהו המלך?

כמובן, תשובתם תהיה: "שאול".

ימשיך המורה וישאל- אך מי יודע על כך?

רק שמואל ושאול.

אז מה צריך לקרות עכשיו?

כעת הגיע הזמן להמליכו על כל עם ישראל.

מוכנים? בואו אתי אל המצפה!

לימוד הפסוקים:**קריאת פס' י"ז-י"ט**

שמואל מזעיק- קורא לכל העם להגיע אל המצפה.

מה תוכן הדברים שאומר שמואל?

לפני ההמלכה, קודם כול אומר שמואל לעם דברי תוכחה.

מדוע? כי בקשתם למלך אינה טובה וראויה (כפי שלמדנו בפרק ח').

"ועתה התייצבו לפני ה' לשבטיכם ולא לפיכם" -

המורה יסביר כי אופן בחירת המלך ייעשה ע"י גורל- בעזרת האורים והתומים.

מדוע גורל? למה שמואל לא מכריז את שם המלך?

המורה ישמע את תשובות התלמידים, ויסכם אותן בעזרת דברי הרד"ק, שמסביר כי אם שמואל היה אומר

מיד את שם המלך, שאר השבטים היו מקנאים. אך כאשר זה נעשה ע"י האורים והתומים, ברור לעם כי

הדבר הוא מאת ה'.

את הפסוקים הבאים, כ'-כ"א, יקריא המורה, ובכל פעם יעצור וידגים את הגורל על ידי כך שייקח קערה

ובתוכה פתקים. המורה יכתוב מראש את שמות העולים בגורל (אך כל פתק יהיה בצבע אחר, כך שהמורה

ידע איזה פתק להוציא), ובכל פעם יוציאפתק ויקריא את הכתוב בו:

שבט בנימין

משפחת המטרי

שאול בן קיש

"ויבקשוהו ולא נמצא"- כולם מחפשים היכן שאול? איפה המלך? מחפשים בכל מקום ולא מוצאים אותו.
מה יעשו?

פס' כ"ב - שואלים את ה' באורים ובתומים, וה' אומר כי הוא נחבא אל הכלים.
מה הכוונה?

כאשר כולם הגיעו אל המצפה, היו להם ודאי תיקים, שקים וחפצים שונים. את כל הדברים האלו הם הניחו באזור המיועד לכך. שאול החליט להתחבא בין כל החפצים- הכלים האלו.
למה? מה זה מסמל?

שוב אנו רואים את מידת הענווה של שאול, שהתבייש מן המעמד.
למעוניינים: ניתן להקרין את הציור המובא בהרחבות, ולתת לתלמידים לחפש היכן מסתתרת דמות בין הכלים.

קריאת פס' כ"ג-כ"ד

לוקחים את שאול ממקום מחבואו, וכאשר הוא עומד בין כולם, רואים דבר מיוחד. מהו?
שאול גבוה מכל העם "משכמו ומעלה".

← המורה ידגים ביטוי זה בעזרת תלמיד. המורה יראה היכן נמצאות השכמות (גובה הכתף).
תארו לכם כי ישנה כיתה שבה כולם באותו הגובה, ולפתע יש מישהו אחד שהכתף שלו גובהה של שאר הילדים. הוא בולט מהם באופן משמעותי.

שמואל אומר להם כי רואים שה' בחר בו - אין כמוהו בכל העם.
וכל העם מריעים: יחי המלך!!!

קריאת פס' כ"ה-כ"ז

לאחר ששמואל אומר לעם את משפט המלוכה- כל הדינים והחוקים הנוגעים למלך - כל האנשים חוזרים לביתם.

משימת כיתה לבד או בזוגות:

בסיום הפרק, אנו רואים שתי קבוצות מתוך העם. מי הן ומה מעשיהן?
קבוצה 1- יראי ה'- אנשים שהולכים עם שאול ומלווים אותו.

קבוצה 2- בני בליעל- שמזלזלים בשאול ומבזים אותו ושלא הביאו לו מנחה- מתנה, כמו כולם.

המורה ישאל: מדוע הם מזלזלים בו?

מאיזה שבת שאול? בנימין, הקטן בשבטי ישראל

מה עשה שאול לאחר ההמלכה? הלך לביתו, לחרוש את השדה שלו.

ו... בשביל מה עם ישראל ביקשו מלך? כדי להיות ככל הגויים.

מה הם מצפים שהמלך יעשה לאחר המלכתו? שיבנה ארמון מפואר, שיקים צבא מלכותי, שילבש בגדים מפוארים, שיהיו לו סוסים, חצוצרות, מלכות מרשימה!!! כמו הגויים!

מאכזב אותם מאוד לראות מלך משבט צעיר, שבכלל לא מתנהג כמו מלך...

אך זוהי בדיוק סיבת המינוי של שאול. כמה רחוק שאול מדמות המלך רודף השררה הרודה בעם לצרכיו ולכבודו! זהו מלך שלבבו איננו רם ושאינו מתנשא על אחיו, אלא רואה את עצמו באמת ובתמים כלא ראוי.

כך נראה מלך ישראל! **יחי המלך!!**

ובאמת- כיצד הגיב שאול? "ויהי כמחריש".

התמנית לתפקיד גדול, פוגעים בך ומזלזלים בך - לא תגיב? לא. שאול שותק ומתגבר ואינו מגיב כלל.

סיכום וסיים:

בפרק זה הומלך שאול למלך על עם ישראל במצפה. ההמלכה נעשה בדבר ה' ע"י האורים והתומים. שאול מתוך ענווה התחבא, אך לאחר שהוציאוהו, ראו כולם כי הוא המתאים ביותר למלך. אמנם היו כאלה שביזו אותו וזלזלו בו, אך שאול שתק על כך ולא הגיב.

לסיים, ניתן להעצים את מעלת השתיקה והגבורה במריבה:

אמרו חז"ל (מסכת שבת פח ע"ב): הנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים, ... עליהם הכתוב אומר (שופטים ה' ל"א): "וְאֶהְיֶה כְּצֶאֱת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבְרָתוֹ". וכן אמרו (מסכת חולין פט ע"א): אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם את עצמו בשעת מריבה שנאמר (איוב כ"ו ז'): "תִּלְךָ אֶרֶץ עַל בְּלִי מֶה".¹

הצעות להמחשה:

כתר - לפתיחה. גירוי להשתתפות בהמלכת המלך.

הגרלה - להמחשת הגורל

חיפוש תמונה

משכמו ומעלה - הדגמת הביטוי

מסרים והפנמה:

א. מעלת הענווה של שאול, שהתחבא בשעת ההמלכה.

ב. גודל מעלת השתיקה ואי התגובה אל מול ביזיונות.

הרחבות:

"נחבא אל הכלים" - (הדמות מתחבאת על גבי הכד הוורוד, מימין למטה).

¹ חשוב בעניין זה להדגיש לתלמידים, כי כאשר הם חווים פגיעה, אין הם צריכים לשמור זאת לעצמם ולספוג את הכאב פעם אחר פעם, אלא חשוב מאוד שהם יפנו לאדם מבוגר- מורה, הורה או כל אדם אחראי הנמצא באזור, על מנת שפגיעה זו תיפסק.

